

Kulturutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om den nationella informationsresursen för kompetenser och till lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om den nationella informationsresursen för kompetenser och till lagar som har samband med den (RP 133/2025 rd): Ärendet har remitterats till kulturutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet för utlåtande.

Utlåtande

Utlåtande har lämnats av

- grundlagsutskottet GrUU 53/2025 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringssekreterare Elisa Kotiniemi, undervisnings- och kulturministeriet
- specialsakkunnig Tomi Kytölä, undervisnings- och kulturministeriet
- ledande sakkunnig Tiina Salminen, arbets- och näringsministeriet
- specialsakkunnig Tommi Himberg, Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning
- utvecklingschef Merja Väistö, Utbildningsstyrelsen
- gruppchef Milla Willman, UF-centret
- jurist Minna Antila, Finlands Kommunförbund
- expert Pekka Petäkoski, Rådet för yrkeshögskolornas rektorer Arene rf
- expert Aleksii Sandroos, Bildningsbranschen rf
- högskole- och vetenskapspolitisk expert Jani Kykkänen, Finlands universitetsrektors råd UNIFI rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- dataombudsmannens byrå
- Aalto-universitetet
- Nationella centret för utbildningsutvärdering
- Akava ry
- Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS rf
- Centralhandelskammaren
- Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarna KT

Betänkande KuUB 12/2025 rd

- STTK rf
- Finlands studentkårers förbund FSF rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att det stiftas en lag om den nationella informationsresursen för kompetenser. I lagen föreslås bestämmelser om en digital tjänst avsedd att vara till stöd för kompetensutveckling och upprätthållande av kompetensen ("Kompetensstigen"). Dessutom föreslås det ändringar i lagen om nationella studie- och examensregister samt därav följande tekniska ändringar i sju andra lagar.

I den nya lagen om den nationella informationsresursen för kompetenser föreslås bestämmelser om en informationsresurs vars informationsinnehåll enligt förslaget ska användas till stöd för enskildas utbildningsval, karriärval och kompetensutveckling. I lagförslaget ingår även bestämmelser om hur informationen ska kunna användas för att utveckla utbildningar och arbetsförvaltningen.

I lagen om nationella studie- och examensregister föreslås ett nytt kapitel med bestämmelser om en informationsresurs för utbildningsutbud. Kapitlet innehåller bestämmelser om vilka utbildningsmöjligheter det ska föras in uppgifter om i informationsresursen. Informationen avses utgöra ett underlag som tjänsten Kompetensstigen kan använda för att föreslå möjligheter till kompetensutveckling. Dock avses inte hela det utbildningsutbud som lagras i informationsresursen fungera som ett sådant underlag. Ett ytterligare syfte är att man ska få ett nationellt underlag om utbildning som finansieras med offentliga medel, vilket kan användas för till exempel bedömningsändamål, genom att uppgifter om sådan utbildning förs in i en enda informationsresurs. Utöver syftet att fungera som underlag för bedömning av undervisning och utbildning avses informationsresursen även vara till stöd för andra utvecklingsuppgifter och planeringsuppgifter inom utbildning och arbetsförvaltning.

Propositionen och tjänsten Kompetensstigen bidrar till flera av målen i regeringsprogrammet för regeringen Orpo, i synnerhet de mål som gäller individuella utbildnings- och karriärvägar, målet att avhjälpa matchningsproblemet och målet att bättre ta till vara den potential som enskildas kompetens utgör. De bidrar även till andra mål i regeringsprogrammet, bland annat bättre informationsflöde mellan olika informationssystem inom den offentliga förvaltningen samt digitalisering av livshändelser.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2026.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

I propositionen föreslås det att det ska föreskrivas om den nationella informationsresursen för kompetenser och om en informationsresurs för utbildningsutbudet i anslutning till tjänsten Kom-

Betänkande KuUB 12/2025 rd

petensstigen, som tagits fram av undervisnings- och kulturministeriet, arbets- och näringsministeriet, Utbildningsstyrelsen och närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscentral. Kompetensstigen är en digital tjänst avsedd som stöd för utbildnings- och karriärplanering, kompetensutveckling och sysselsättning. Syftet är att stödja utvecklingen av enskildas kompetens och identifieringen av deras kompetens för att göra utbildningsval som lämpar sig för deras individuella behov.

Avsikten är att tjänsten Kompetensstigen ska tas i bruk vid ingången av 2026. Projektet har beretts inom projektet för en digital servicehelhet för kontinuerligt lärande under åren 2021—2025. Programmet är en del av Finlands program för hållbar tillväxt (RRP) och det digitaliseringsprogram för kontinuerligt lärande som ingår i programmet. Bakgrunden till projektet är de riktlinjer för kontinuerligt lärande som blev klara i slutet av 2020 och som beretts parlamentariskt.

Projektet för en digital servicehelhet för kontinuerligt lärande genomförs med finansiering från EU:s facilitet för återhämtning och resiliens (RRF). Därefter uppgår de årliga kostnaderna för Kompetensstigen enligt propositionen till cirka 2,5 miljoner euro. Kostnader uppstår bland annat för tekniskt underhåll och vidareutveckling av tjänsten. Kostnaderna kommer att i detta skede hanteras genom omfördelning av befintliga resurser.

Tjänsten Kompetensstigen erbjuder användarna möjlighet att få information om för dem lämpliga studie- och jobb möjligheter samt att strukturera sina önskemål om sina utbildnings- och karriärmöjligheter. Tjänsten kan underlätta övergångar i skeden mellan utbildning och arbetsliv, till exempel påskynda övergången till fortsatta studier och främja upprätthållande och utveckling av kompetens för att bredda arbetsuppgifterna eller arbetsmöjligheterna. Tjänsten stöder inte bara ungas inträde på arbetsmarknaden utan också sysselsättningen för personer som redan arbetar och för arbetslösa. Kompetensstigen kompletteras av en tjänst som underlättar föregripandet av framtida kompetensbehov (Osaamistarvekompassi). Tjänsten upprätthålls av Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning Jotpa, och enligt ett sakkunnigyttrande är avsikten att länka samman tjänsterna.

Vid utskottets sakkunnigutfrågning fick propositionen ett brett stöd. Sammantaget anser kulturutskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet föreslår att lagförslagen godkänns med följande kommentarer och med de ändringsförslag som framgår av detaljmotiveringen.

Grundlagsutskottets utlåtande

Motivering till lagstiftningsordningen. Grundlagsutskottet konstaterar i sitt utlåtande (GrUU 53/2025 rd) att den föreslagna regleringen omfattar konstitutionellt betydelsefulla aspekter av samtycke, behandling av känsliga uppgifter, begränsning av offentlighetsprincipen samt jämlikhet, vilka behandlas i motiveringen till lagstiftningsordningen. Grundlagsutskottet påpekar i utlåtandet att den föreslagna nya typen av administrativa bestämmelser, där det också enligt propositionen (s. 95) för första gången föreskrivs sektorsvis om sektorspecifik användning av artificiell intelligens, borde ha bedömts också med avseende på grundlagens 21 § om god förvaltning och grundlagens 118 § om tjänsteansvar. Kulturutskottet instämmer i grundlagsutskottets utlåtande och fäster statsrådets uppmärksamhet vid bristerna i motiveringen till lagstiftningsordningen.

Betänkande KuUB 12/2025 rd

Allmän lagstiftning under beredning. Grundlagsutskottet fäster i sitt utlåtande uppmärksamhet vid att det i propositionen inte hänvisas till det vid statsrådet pågående projekt som har i uppgift att utarbeta ett förslag i form av en proposition till de lagstiftningsåtgärder som behövs i lagen om digitala tjänster och eventuellt i den allmänna förvaltningslagstiftningen för att möjliggöra utnyttjande av autonom teknik vid tjänsteautomation i myndighetsrådgivningen. Grundlagsutskottet anser att det i princip hade varit mer motiverat att den nu aktuella regleringen hade lagts fram först när den allmänna lagstiftningen blivit färdig.

Kulturutskottet hänvisar till inkomna uppgifter och konstaterar att propositionen hänför sig till beredningen av en tjänstehelhet med finansiering från Europeiska unionens kommission, vilket också konstaterades i början av betänkandet. Det mål Europeiska unionen ställt upp förutsätter att tjänsterna blir klara i slutet av 2025. Genomförandet av målen ska rapporteras till kommissionen i den begäran om utbetalning som Finland lämnar våren 2026.

Utskottet anser det viktigt att eventuella senare reformer och ändringar i den allmänna lagstiftningen beaktas på ett ändamålsenligt sätt vid genomförandet av tjänsten och att ändringsförslag till den nu föreslagna speciallagstiftningen vid behov bereds. Kompetensstogens verksamhet styrs till exempel av lagen om tillhandahållande av digitala tjänster (306/2019), vars 6 a § innehåller bestämmelser om användning av tjänsteautomation vid myndighetsrådgivning.

Tjänsteansvar. Grundlagsutskottet fäster i sitt utlåtande (GrUU 53/2025 rd) uppmärksamhet vid att propositionen inte behandlar frågor som gäller tjänsteansvar och som är av betydelse med tanke på den föreslagna regleringen. Utskottet framhöll att i synnerhet det ansvar för införande och användning av artificiell intelligens som hänför sig till propositionen måste definieras så att tjänsteansvaret realiserar som ett faktiskt påföljdssystem.

Kulturutskottet konstaterar med hänvisning till de uppgifter utskottet fått att ansvaren för införande och användning av artificiell intelligens regleras i Europeiska unionens AI-förordning, som samtidigt definierar innehållet i tjänsteansvaret. Dessutom har grundlagsutskottet konstaterat GrUU 7/2019 rd (s. 11) att tjänsteansvar inte kan riktas till någon aktör genom ett imaginärt och konstlat arrangemang. Det skulle därför vara problematiskt att i lagstiftningen ålägga en enskild tjänsteman ansvar för resultat som produceras av artificiell intelligens, såsom hur AI ordnar utbildnings- och karriäralternativ för en användare av tjänsten utifrån de uppgifter och avgränsningar som användaren har lämnat.

Tjänsteansvarets betydelse framhävs särskilt i situationer där en myndighet ensidigt fattar beslut som påverkar en persons intressen, rättigheter eller skyldigheter. Inom Kompetensstigen fattas inga sådana beslut, utan användningen av funktioner som utnyttjar artificiell intelligens gäller elektronisk tjänst som myndigheten tillhandahåller och som var och en fritt kan använda för att själv utforma och planera sin utbildning, yrkeskarriär och kompetensutveckling.

I Kompetensstigen omfattar tjänstemännens ansvar utöver skyldigheterna enligt AI-förordningen även att informera användaren. Syftet är att ge personer som använder tjänsten tillräcklig information om de digitala verktygens egenskaper och begränsningar så att användaren kan fatta ett medvetet beslut om att använda dem. Bestämmelser om informationsskyldighet som gäller arti-

Betänkande KuUB 12/2025 rd

ficiell intelligens finns i AI-förordningen (kapitel IV, särskilt artikel 50) och i den föreslagna lagen om en nationell informationsresurs för kompetenser (3 § 4 mom. och 5 §).

Den nationella informationsresursen för kompetenser

Syftet med lagförslaget om den nationella informationsresursen för kompetenser är att skapa förutsättningar för den elektroniska tjänsten Kompetensstigen, där var och en har möjlighet att lagra information om sin kompetens och att överföra uppgifter från den nuvarande tjänsten Studieinfo och från jobbsökarprofilen på Jobbmarknaden. Lagförslaget innehåller bestämmelser om den elektroniska tjänsten Kompetensstigen, om dataskydd i anslutning till lagring och användning av kompetensuppgifter i informationsresursen samt om uppgifter för de myndigheter som upprätthåller tjänsten. Utskottet anser att propositionen är motiverad.

I Kompetensstigen används artificiell intelligens i den mening som avses i artikel 3.1 i AI-förordningen. Kompetensvägen är därmed ett sådant AI-system som avses i AI-förordningen. I ett sakkunnigttrande påpekas det att den data som samlas in i informationsresursen trots kravet på samtycke kan vara snedvriden på många sätt, vilket medför utmaningar och begränsningar för utnyttjandet av den. Problem kan uppstå till följd av förslag som AI ger användarna och som baseras på andra användares data. Detta är förknippat med den typiska risken för AI-system att reproducera och förstärka befintliga stereotyper och snedvridningar, till exempel sådana som gäller utbildningsval utifrån socioekonomisk bakgrund eller kön.

Utskottet anser att det är viktigt att säkerställa etisk användning av artificiell intelligens, transparens samt förebyggande av snedvridningar och diskriminerande praxis. Tjänsten ska övervakas i enlighet med AI-förordningen och annan allmän lagstiftning. För att förebygga problem är det av största vikt att säkerställa att användarna får tillräcklig handledning för att använda tjänsten och att de förslag som systemet ger motiveras öppet för användaren.

Utifrån grundlagsutskottets utlåtande och inkomna uppgifter kräver lagförslaget vissa preciseringar, och utskottet föreslår att de ändringar som anges i detaljmotiveringen görs i 3—5 och 9 § i lagförslag 1.

Informationsresursen för utbildningsutbud

I propositionen föreslås det att den gällande studie- och examensregisterlagen kompletteras med bestämmelser om informationsresursen för utbildningsutbudet, som utgör det informationsunderlag på basis av vilket utbildningsmöjligheter visas som en del av tjänsten Kompetensstigen. Informationsresursen för utbildningsutbudet ger användarna möjlighet att få information om utbildningsutbud som är av intresse för att utveckla den egna kompetensen. Användare av Kompetensstigen har om de så önskar möjlighet att ordna uppgifter om utbildningsutbud med hjälp av artificiell intelligens i en ordning som motsvarar deras intressen. Dessutom ger uppgifterna om utbildningsutbud ett nationellt underlag för utredningar, forskning och statistik och därmed också för planering och beslutsfattande.

De föreslagna nya bestämmelserna om informationsresursen för utbildningsutbudet innehåller bestämmelser om uppgifternas omfattning, kvalitet och användningsändamål. Samtidigt föreslås

Betänkande KuUB 12/2025 rd

det att lagens rubrik ändras så att den innehåller ett omnämnande av utbildningsregister. Ändringen av benämningen förutsätter ändringar i sju andra lagar med hänvisningsbestämmelser till den nu föreslagna lagen.

Utskottet tillstyrker propositionen och anser att det är positivt att det föreslås att informationsinnehållet i informationsresursen utvidgas så att det omfattar uppgifter också om utbildningsutbud utanför undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde.

Under sakkunnigutfrågningen framfördes önskemål om att informationsresursen skulle innehålla uppgifter i större utsträckning än vad som föreslås, även om annan utbildning än den som finansieras med offentliga medel. Utskottet hänvisar till inkommen utredning och propositionen (s. 77—80) och konstaterar att en utvidgning av utbildningsutbudet är förknippad med olösta frågor, såsom eventuella begränsningar som följer av Europeiska unionens regler om statligt stöd och behovet av att skapa ett förfarande för att säkerställa kvaliteten på den utbildning som erbjuds i tjänsten. Utskottet konstaterar att möjligheterna att utvidga tjänsten bör utredas och att man utifrån det bedömer möjligheterna att utvidga tjänstens utbildningsutbud också till annan än offentligt finansierad utbildning.

DETALJMOTIVERING

1. Lagen om den nationella informationsresursen för kompetenser

3 §. Uppgifter som får föras in i informationsresursen. I paragrafen föreslås bestämmelser om uppgifterna i informationsresursen för kompetenser. Enligt 1 mom. får en person föra in de uppgifter om sig själv som anges i momentet. Enligt det föreslagna 2 mom. får man inte lämna sekretessbelagda uppgifter och uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter till informationsresursen. Enligt momentet får en person, om personen så önskar, till informationsresursen lämna uppgifter om sina lärdomsprov och sin vetenskapliga forskning, om psykologiska test och lämplighetsprov som personen har genomgått, intyg som personen har fått av läroanstalter, föreningsverksamhet som personen har deltagit i samt fritidsintressen och andra motsvarande uppgifter, om dessa är nödvändiga i fråga om personens utbildningsbakgrund, tidigare sysselsättning och kompetenser samt de planer och mål som personen har med avseende på sin utbildning, karriär och kompetens.

Grundlagsutskottet (GrUU 53/2025 rd) anser att bestämmelserna i den föreslagna paragrafen är alltför vaga med tanke på att det också är möjligt att föra in känsliga uppgifter i informationsresursen. Denna typ av uppgifter får behandlas bara om det är absolut nödvändigt och utifrån exakta och noga avgränsade bestämmelser. Bestämmelserna måste vara detaljerade och omfattande, inom de ramar som den allmänna dataskyddsförordningen tillåter.

Utskottet föreslår att 2 mom. preciseras genom att begränsa möjligheten att föra in uppgifter om psykologiskt test och lämplighetsprov så att det i informationsresursen kan lämnas uppgifter om observationer som gäller en persons kompetens och intresse och om personliga styrkor och utvecklingsområden. Dessutom föreslår utskottet att sekretessbelagda uppgifter i intyg som erhållits från läroanstalten begränsas till att gälla de verbala bedömningar av personliga egenskaper

Betänkande KuUB 12/2025 rd

som ingår i intygen och som hänför sig till personens kompetens, kunskaper eller färdigheter. På grund av de föreslagna preciseringarna föreslår utskottet att momentets läsbarhet förbättras genom att de uppgifter som avses där grupperas i en numrerad förteckning.

Utskottet föreslår utifrån inkommen utredning att omnämmandet av lärdomsprov och vetenskaplig forskning stryks i 2 mom., eftersom de uppgifter som behövs ur dem främst är tema och metodologi för forskningen och lärdomsprovet. Dessa uppgifter är inte sekretessbelagda uppgifter, så det är onödigt att nämna dem i bestämmelsen. Dessutom föreslår utskottet att det inexacta uttrycket ”andra motsvarande uppgifter” utgår.

4 §. Bevaringstid för uppgifterna. I ett sakkunnigyttrande har det framhållits att lagringstiden för uppgifter i informationsresursen för kompetenser bör regleras mer begränsat, så att uppgifterna inte blir kvar i informationsresursen oanvända under hela personens livstid. Med hänvisning till inkommen utredning föreslår utskottet att 1 mom. kompletteras med en bestämmelse enligt vilken Utbildningsstyrelsen ska skicka en påminnelse till den som inte har loggat in i tjänsten på fem år. Det föreslås dessutom att det ska föreskrivas att om personen inte har loggat in inom ett år efter påminnelsen, ska Utbildningsstyrelsen radera personens uppgifter ur informationsresursen.

5 §. Automatiserad behandling av uppgifter. Grundlagsutskottet slår i sitt utlåtande (GrUU 53/2025 rd) fast att det mot bakgrund av den föreslagna regleringen och propositionsmotiven är oklart om användarens förbuds rätt endast gäller att uppgifterna används för att utveckla de funktioner i tjänsten som är baserade på artificiell intelligens (7 §), men inte sedvanlig användning av artificiell intelligens vid behandlingen av uppgifterna i informationsresursen. Dessutom konstaterar grundlagsutskottet att den föreslagna regleringen är öppen och lämnar rum för tolkning, eftersom det inte framgår att en person när som helst kan återkalla sitt val enligt 5 §, varvid uppgifterna inte längre kan användas på det sätt som avses i paragrafen. Den föreslagna regleringen är i viss mån öppen och lämnar rum för tolkning med avseende på 10 § i grundlagen.

Lagförslagets 5 § avviker från 7 § på så sätt att det i 7 § föreslås att det ska vara möjligt att utan personens val eller samtycke använda personuppgifter för att utveckla funktioner som utnyttjar artificiell intelligens. Därför föreslås bestämmelser om rätt att förbjuda användning av personuppgifter för sådan utveckling som avses i paragrafen.

I de situationer som avses i den föreslagna 5 § är det frivilligt för personer att använda funktioner som baserar sig på artificiell intelligens, och därför har det i propositionen inte ansetts nödvändigt att särskilt föreskriva om rätt att förbjuda användningen av personuppgifter för sådana funktioner. Utgångspunkten vid beredningen av propositionen har varit att den som använder tjänsten ska göra ett medvetet och uttryckligt val i tjänsten separat varje gång han eller hon till exempel vill strukturera karriär- och utbildningsmöjligheterna utifrån de uppgifter om exempelvis intressen som han eller hon lämnar. För att undvika oklarheter föreslår utskottet att 5 § preciseras så att den kompletteras med ett krav på att en persons uppgifter får användas för det ändamål som nämns i bestämmelsen, om personen uttryckligen och varje gång han eller hon använder tjänsten har valt den möjligheten.

9 §. Utlämnande av uppgifter. Utifrån inkommen utredning konstaterar utskottet att avsikten är att de begränsningar i utlämnandet av uppgifter som föreslås i lagförslaget utöver utlämnande av

Betänkande KuUB 12/2025 rd

uppgifter ska omfatta alla andra sätt att lämna uppgifter. Utskottet föreslår att det till slutet av 1 mom. fogas en bestämmelse som utsträcker tillämpningen av bestämmelsen till uppgifter som lämnats på andra sätt.

2. Lagen om ändring av lagen om nationella studie- och examensregister

22 b §. Utbildningsutbud som ska föras in i informationsresursen. Utskottet konstaterar att den föreslagna bestämmelsen innehåller ett omnämnande av utbildningen av förstavårdare, hälsovårdare och barnmorskor, utifrån ett lagförslag som fortfarande är under beredning vid ministeriet. Utskottet anser det inte ändamålsenligt att i den nu aktuella lagen föreskriva om utbildningar i fråga om vilka lagstiftningen ännu är under beredning och föreslår att dessa utbildningar stryks ur bestämmelsen. I bestämmelsen hänvisas därmed till utbildning enligt den gällande lagstiftningen.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kulturutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 3—9 i proposition RP 133/2025 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 1 och 2 i proposition RP 133/2025 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om den nationella informationsresursen för kompetenser

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Syftet med informationsresursen

Syftet med den nationella informationsresursen för kompetenser är att göra det möjligt för en person att registrera samt administrera information om sin kompetens och om sina intressen och

Betänkande KuUB 12/2025 rd

planer med avseende på karriär och utbildning. Informationsresursen ingår i en digital tjänst, nedan *tjänsten*, vars syfte är att vara till stöd för personer som söker utbildning eller arbete eller befinner sig i därtill anknytande övergångsskeden samt när syftet är att upprätthålla den egna kompetensen eller använda de uppgifter som ingår i den egna utbildnings- och karriärinformationen.

Syftet med informationsresursen är dessutom att tillhandahålla ett underlag på basis av vilket en lägesbild kan upprätthållas i fråga om undervisning, utbildning, handledning och kompetens, och som är till stöd för utveckling och framsyn på dessa områden.

2 §

Gemensamt personuppgiftsansvariga och ansvarsfördelning

Gemensamt personuppgiftsansvariga för informationsresursen är Utbildningsstyrelsen och Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret.

Utbildningsstyrelsen svarar för tillgodoseendet av registrerades rättigheter enligt kapitel III i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan *den allmänna dataskyddsförordningen*, och för den personuppgiftsansvariges övriga ansvar enligt förordningen och dataskyddslagen (1050/2018), om inte de gemensamt personuppgiftsansvariga åläggs att svara för dem tillsammans i denna paragraf.

De gemensamt personuppgiftsansvariga ska tillsammans bestämma ändamålen och medlen för behandling av personuppgifter så som avses i artiklarna 4.7 och 26 i den allmänna dataskyddsförordningen. Dessutom svarar de gemensamt personuppgiftsansvariga tillsammans för följande:

- 1) ansvarsskyldigheten enligt artikel 5.2 i den allmänna dataskyddsförordningen,
- 2) laglig behandling av personuppgifter enligt artikel 6 i den allmänna dataskyddsförordningen,
- 3) bedömning enligt artikel 11 i den allmänna dataskyddsförordningen och enligt annan lagstiftning av huruvida den registrerade behöver identifieras,
- 4) de allmänna skyldigheterna för personuppgiftsansvariga och personuppgiftsbiträden enligt kapitel IV avsnitt 1 i den allmänna dataskyddsförordningen,
- 5) skyldigheterna avseende anmälan av personuppgiftsincidenter och avseende information om sådana incidenter enligt artiklarna 33 och 34 i den allmänna dataskyddsförordningen, och
- 6) konsekvensbedömning avseende dataskydd samt föregående samråd enligt kapitel IV avsnitt 3 i den allmänna dataskyddsförordningen.

Dessutom svarar de gemensamt personuppgiftsansvariga tillsammans för i 6 § 2 mom. 9—11 punkten i dataskyddslagen avsedda åtgärder som gäller iakttagande av särskilda förfaranderegler, utförande av en konsekvensbedömning avseende dataskydd och andra förfarandemässiga och organisatoriska åtgärder.

3 §

Uppgifter som får föras in i informationsresursen

I informationsresursen för kompetenser får en person föra in sådana uppgifter om sig själv som personen själv frivilligt bestämmer att föra in. Uppgifterna ska gälla personens utbildningsbak-

Betänkande KuUB 12/2025 rd

grund, tidigare sysselsättning och kompetenser samt de planer och mål som personen har med avseende på sin utbildning, karriär och kompetens.

Sekretessbelagda uppgifter eller uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter får inte lämnas till informationsresursen. Om en person så önskar får personen till informationsresursen lämna följande uppgifter, om de är nödvändiga i fråga om personens utbildningsbakgrund, tidigare sysselsättning och kompetenser samt de planer och mål som personen har med avseende på sin utbildning, karriär och kompetens:

1) sådana observationer om personens kompetens och intressen och sådana personliga styrkor och utvecklingsområden som ingår i psykologiska test och lämplighetsprov som personen har genomgått,

2) verbala bedömningar som ingår i intyg som personen har fått av läroanstalter och som gäller personliga egenskaper som anknyter till personens kompetens, kunskaper eller färdigheter,

3) deltagande i föreningsverksamhet,

4) fritidsintressen.

I informationsresursen får Utbildningsstyrelsen dessutom spara val som gäller tjänstens funktioner samt uppgifter om personens geografiska område, ålder och språk.

Innan uppgifter lämnas ska Utbildningsstyrelsen informera personen om vilka begränsningar som de uppgifter som personen lämnar omfattas av, hur skyddet av personens personuppgifter påverkas och vilka möjligheter personen har att administrera sina uppgifter i tjänsten.

4 §

Bevaringstid för uppgifter

I informationsresursen för kompetenser införda uppgifter om en person bevaras tills personen själv raderar dem. Om personen inte har loggat in i tjänsten på fem år, ska Utbildningsstyrelsen skicka personen en påminnelse om de införda uppgifterna. Om personen inte heller efter påminnelsen loggar in i tjänsten inom ett år, ska Utbildningsstyrelsen radera hans eller hennes uppgifter. Dessutom ska Utbildningsstyrelsen ~~ska dock~~ radera uppgifter som gäller avlidna personer ur informationsresursen.

Vid behov kan Utbildningsstyrelsen och Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret på de grunder som avses i 21 § 1 mom. i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019) fastställa andra bevaringstider.

5 §

Automatiserad behandling av uppgifter

Uppgifter som en person lämnat eller fört in och avgränsningsval som personen gjort får behandlas helt och hållet automatiskt enligt vad som avses i artikel 22.1 i den allmänna dataskyddsförordningen i syfte att kartlägga och visa utbildnings- och arbetsmöjligheter. En sådan behandling förutsätter att personen i tjänsten väljer automatiserad behandling för det ändamålet **uttryckligen varje gång han eller hon utnyttjar automatiserad behandling**. Innan valet görs ska Utbildningsstyrelsen i tjänsten informera personen tydligt om den automatiserade behandlingen. När en möjlighet visas för en person ska personen informeras i tjänsten om hur dennas uppgifter och avgränsningsval har beaktats för att ta fram möjligheten.

Betänkande KuUB 12/2025 rd

6 §

Anonymisering av uppgifter

Utbildningsstyrelsen får ändra informationen i informationsresursen för kompetenser så att en person inte längre kan identifieras

1) för produktion av den öppna informationstjänst som hör till tjänsten samt för annan med allmänintresset förenlig bedömning, forskning, utveckling, statistikföring, övrig uppföljning, styrning och planering samt arkivering inom undervisning, utbildning och kompetens,

2) för utveckling av funktionerna i tjänsten.

7 §

Behandling av uppgifter i syfte att utveckla funktioner baserade på artificiell intelligens

Om de funktioner i tjänsten som är baserade på artificiell intelligens inte kan utvecklas tillräckligt med de uppgifter som avses i 6 §, får i informationsresursen för kompetenser införda personuppgifter användas i utvecklingssyfte, dock så att de inte lämnas ut till tredje part.

En person har rätt att förbjuda att uppgifter om personen används för att utveckla de funktioner i tjänsten som är baserade på artificiell intelligens.

8 §

Rätt att få egna uppgifter inhämtade och att överföra dem mellan register

Trots sekretessbestämmelserna har en person rätt att få sina uppgifter inhämtade till informationsresursen för kompetenser ur de register och informationsresurser som avses i lagen om nationella studie-, utbildnings- och examensregister (884/2017).

Trots sekretessbestämmelserna har en person rätt att få sina uppgifter inhämtade till informationsresursen för kompetenser ur den jobbsökarprofil som avses i 14 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (380/2023). Dessutom har en person rätt att få sina uppgifter överförda från informationsresursen för kompetenser till jobbsökarprofilen.

9 §

Utlämnande av uppgifter

Med avvikelse från vad som i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) och annanstans i lag föreskrivs om utlämnande av uppgifter får inte Utbildningsstyrelsen lämna ut personuppgifter som förts in i informationsresursen för kompetenser, om inte personen eller dennes vårdnadshavare eller annan laglig företrädare har gett sitt samtycke till det innan uppgifterna lämnas ut. **Vad som i denna paragraf föreskrivs om utlämnande av uppgifter gäller också lämnande av uppgifter på något annat sätt.**

Samtycke kan ges till att uppgifter i informationsresursen lämnas ut till en myndighet eller till någon annan aktör för personens egna ändamål, även trots sekretessbestämmelserna.

Betänkande KuUB 12/2025 rd

Dessutom kan samtycke ges till att uppgifter lämnas ut för bedömning, utveckling, övrig uppföljning, styrning och planering inom undervisning, utbildning och kompetens. I sådana fall får endast nödvändiga uppgifter lämnas ut trots sekretessbestämmelserna.

Det samtycke som avses i denna paragraf kan ges och när som helst återtas via tjänsten. Samtycket ska vara frivilligt, uttryckligt och informerat med avseende på vilket ändamål uppgifterna kan komma att användas eller lämnas ut för. Samtycket och ett eventuellt meddelande om återtaget samtycke ska bevaras lika länge som de uppgifter som kan kopplas till personen.

Vad som i 1 mom. föreskrivs om avvikelser från lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och annan lag gäller inte utlämnande av uppgifter för sådana ändamål inom arkivering, vetenskaplig och historisk forskning eller statistik som är förenliga med allmänintresset.

10 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av lagen om nationella studie- och examensregister

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om nationella studie- och examensregister (884/2017) lagens rubrik och 2 §, av dem 2 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 944/2022 och 1213/2023, och
fogas till lagen ett nytt 4 a kap. som följer:

Lag om nationella studie-, utbildnings- och examensregister

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag ska tillämpas på utbildning, examina och kompetensmärken om vilka det föreskrivs i

- 1) lagen om grundläggande utbildning (628/1998),
- 2) gymnasielagen (714/2018),

Betänkande KuUB 12/2025 rd

- 3) lagen om studentexamen (502/2019),
- 4) lagen om yrkesutbildning (531/2017),
- 5) yrkeshögskolelagen (932/2014),
- 6) universitetslagen (558/2009),
- 7) lagen om fritt bildningsarbete (632/1998),
- 8) lagen om utbildning som handleder för examensutbildning (1215/2020),
- 9) lagen om Europeiska skolan i Helsingfors (1463/2007),
- 10) lagen om grundläggande konstundervisning (633/1998),
- 11) lagen om Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning (682/2021).

Utöver de utbildningar, examina och kompetensmärken som avses i 1 mom. tillämpas bestämmelserna i 4 a kap. på utbildning och träning som det föreskrivs om i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (380/2023). Bestämmelserna i 4 a kap. tillämpas dessutom på annan utbildning enligt vad som anges i det kapitlet.

Denna lag innehåller bestämmelser om studentnummer och studentnummerregistret, nationella informationsresursen inom undervisning och utbildning, läropliktsregistret, studentexamensregistret, antagningsregistret, informationsresursen för utbildningsutbud, högskolornas riksomfattande datalager samt registret för annan än reglerad utbildning som anskaffats av Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning (*servicecentret*). Lagen innehåller dessutom bestämmelser om den tjänst för utlämnande av studie- och examensuppgifter som Utbildningsstyrelsen svarar för.

4 a kap.

Informationsresursen för utbildningsutbud

22 a §

Ändamålet med informationsresursen för utbildningsutbud

Informationsresursen för utbildningsutbud utgör det informationsunderlag på basis av vilket utbildningsmöjligheter visas som en del av den tjänst som avses i 1 § 1 mom. i lagen om den nationella informationsresursen för kompetenser (/20).

Informationsresursen är dessutom avsedd att vara till stöd för bedömning, forskning, utveckling, statistikföring, övrig uppföljning, styrning och planering inom undervisning och utbildning.

Utbildningsstyrelsen får använda uppgifterna i informationsresursen för de ändamål som antagningsregistret används för enligt 17 §.

22 b §

Utbildningsutbud som ska föras in i informationsresursen

Utbildningsanordnare ska i informationsresursen för utbildningsutbud föra in information om

- 1) utbudet av grundläggande utbildning för vuxna enligt lagen om grundläggande utbildning,
- 2) utbudet av utbildning enligt gymnasielagen och av studentamina enligt lagen om studentexamen,

Betänkande KuUB 12/2025 rd

3) utbudet av examina, examensdelar, kompetensområden och övrig utbildning enligt lagen om yrkesutbildning,

4) utbudet av examensutbildning, utbildning ordnad som öppen yrkeshögskoleundervisning, yrkespedagogisk lärarutbildning, ~~förstavårdarutbildning, hälsovårdarutbildning, barnmorskeutbildning~~ och utbildning som handleder för högskolestudier enligt yrkeshögskolelagen,

5) utbudet av examensutbildning, utbildning som ordnas som öppen universitetsundervisning och lärarutbildning som avläggs som fristående studier enligt universitetslagen,

6) utbudet av utbildning som riktar sig till läropliktiga enligt 7 a kap. i lagen om fritt bildningsarbete,

7) utbudet av utbildning enligt lagen om utbildning som handleder för examensutbildning.

Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret ska från den nationella informationsresursen för arbetskraftsservice som avses i 121 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice överföra information om utbudet av i den lagen avsedd utbildning och träning till informationsresursen för utbildningsutbud.

22 c §

Utbildningsutbud som det är frivilligt att föra in

Utbildningsanordnare får också föra in följande information i informationsresursen för utbildningsutbud:

1) utbudet av specialiseringsutbildning, utbildning som innehåller examensdelar och som ordnas i form av fortbildning eller i form av andra fristående studier samt annan fortbildning enligt yrkeshögskolelagen och universitetslagen,

2) utbudet av utbildning och kompetensmärken enligt lagen om fritt bildningsarbete, med undantag av i 22 b § 1 mom. 6 punkten avsedd utbildning,

3) utbudet av utbildning enligt lagen om grundläggande konstundervisning,

4) utbudet av gymnasieundervisning och europeisk studentexamen enligt lagen om Europeiska skolan i Helsingfors,

5) utbudet av examina enligt 25 § i lagen om studentexamen och av utbildning som leder till dessa examina,

6) utbudet av undervisning i samiska och samisk kultur enligt lagen om Sameområdets utbildningscentral (252/2010).

Det servicecenter som avses i lagen om Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning får i informationsresursen föra in information om utbudet av sådan utbildning och sådana andra kompetenstjänster enligt 2 kap. i den lagen som centret finansierar eller anskaffar. Information om utbudet av sådan utbildning och sådana kompetenstjänster får också föras in av den som anordnar utbildningen eller kompetenstjänsten i fråga.

Utöver de utbildningsanordnare som nämns i 22 b och 22 c § får anordnare av annan offentligt finansierad utbildning föra in information om utbudet av sådan utbildning i informationsresursen, med undantag för småbarnspedagogik, förskoleundervisning och sådan undervisning i årskurserna 1–9 som avses i 26 § 1 mom. i lagen om grundläggande utbildning.

Betänkande KuUB 12/2025 rd

22 d §

Ansvar för att uppgifter är korrekta

I fråga om sådana i 22 b § 1 mom. och 22 c § avsedda uppgifter som inte omfattas av den allmänna dataskyddsförordningen ska de som för in uppgifterna se till att dessa är korrekta innan de förs in i informationsresursen för utbildningsutbud. Bestämmelser om ansvaret för att i 22 b § 2 mom. avsedda uppgifter som överförs från den nationella informationsresursen för arbetskraftsservice är korrekta finns i 123 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

22 e §

Administratörens och den personuppgiftsansvariges uppgifter

Administratör och personuppgiftsansvarig för informationsresursen för utbildningsutbud är Utbildningsstyrelsen.

Utbildningsstyrelsen meddelar närmare föreskrifter om datastrukturen i fråga om de uppgifter som avses i 22 b och 22 c § och om hur de som för in uppgifter ska hålla uppgifterna uppdaterade.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Det utbildningsutbud som avses i 22 b § ska föras in i informationsresursen för utbildningsutbud senast inom sju månader från ikraftträdandet av denna lag.

3.

Lag

om ändring av 11 § i läropliktslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i läropliktslagen (1214/2020) 11 § 3 mom. som följer:

Betänkande KuUB 12/2025 rd

11 §

Handlednings- och tillsynsansvar i fråga om skyldigheten att söka till utbildning

Utbildningsanordnaren utreder den läropliktiges ansökan till utbildning och inledande av studier utifrån de uppgifter som förts in i de register som avses i lagen om nationella studie-, utbildnings- och examensregister (884/2017). Läropliktiga ska på begäran av utbildningsanordnaren lämna en redogörelse över ansökningar till och inledande av studier, om uppgifterna inte framgår av de register som avses ovan.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av lagen om småbarnspedagogik

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om småbarnspedagogik (540/2018) 68 § 4 mom., 71 § och 72 § 5 mom. som följer:

68 §

Införande av uppgifter i informationsresursen

När sådana uppgifter om en person som avses i denna lag för första gången förs in i resursen ska registreraren få upplysning om personens studentnummer av Utbildningsstyrelsen. Om personen inte har något studentnummer ska Utbildningsstyrelsen skapa ett sådant nummer i enlighet med 3 § i lagen om nationella studie-, utbildnings- och examensregister (884/2017).

Betänkande KuUB 12/2025 rd

71 §

Kontroll av uppgifter i andra informationskällor

För att de identifikations- och kontaktuppgifter som en kommun, samkommun eller privat serviceproducent registrerat och som avses i 70 § och vårdnadshavarens rättigheter ska kunna kontrolleras ska behövliga uppgifter ur det studentnummerregister som avses i lagen om nationella studie-, utbildnings- och examensregister lämnas ut till informationsresursen.

72 §

Tid för förvarande av uppgifter i informationsresursen

Studentnumret och de identifikationsuppgifter som det baserar sig på ska förvaras i studentnummerregistret i enlighet med lagen om nationella studie-, utbildnings- och examensregister.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av 109 a § i lagen om yrkesutbildning

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om yrkesutbildning (531/2017) 109 a § 1 mom., sådant det lyder i lag 569/2019, som följer:

109 a §

Rätt att få uppgifter om en studerandes personliga utvecklingsplan för kunnandet

Utbildningsanordnaren har rätt att med hjälp av ett tekniskt gränssnitt eller i något annat elektroniskt format få uppgifter om de studerandes personliga utvecklingsplaner för kunnandet. Med dessa uppgifter avses uppgifter som ingår i personliga utvecklingsplaner för kunnandet som med

Betänkande KuUB 12/2025 rd

stöd av 9 § i lagen om nationella studie-, utbildnings- och examensregister (884/2017) har förts in i informationsresursen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av 28 a och 28 c § i yrkeshögskolelagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i yrkeshögskolelagen (932/2014) 28 a § 1 mom. och 28 c § 2 mom., sådana de lyder, 28 a § 1 mom. i lag 1368/2018 och 28 c § 2 mom. i lag 257/2015, som följer:

28 a §

Gemensam ansökan och separata antagningar

Antagning av studerande till studier som leder till yrkeshögskoleexamen eller högre yrkeshögskoleexamen ordnas med en gemensam ansökan till högskolorna. Vid gemensam ansökan utnyttjas det antagningsregister som avses i lagen om nationella studie-, utbildnings- och examensregister (884/2017). Närmare bestämmelser om förrättandet av gemensam ansökan och om de förfaranden som då tillämpas utfärdas genom förordning av statsrådet.

28 c §

Mottagande av studieplats

Den som har antagits som studerande ska inom den tid som anges i yrkeshögskolans antagningsmeddelande meddela yrkeshögskolan att studieplatsen tas emot. I annat fall går studieplatsen förlorad. I det register för ansökan till högskolorna som avses i 17 § i lagen om nationella studie-, utbildnings- och examensregister ska yrkeshögskolan utan dröjsmål göra en anteckning om att studieplatsen har tagits emot.

Betänkande KuUB 12/2025 rd

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag

om ändring av 36 a och 38 § i universitetslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i universitetslagen (558/2009) 36 a § 1 mom. och 38 § 2 mom., sådana de lyder, 36 a § 1 mom. i lag 1367/2018 och 38 § 2 mom. i lag 256/2015, som följer:

36 a §

Gemensam ansökan och separata antagningar

Antagningen av studerande till utbildning som leder till examen ordnas med en gemensam ansökan till högskolorna, med undantag för antagningen till utbildning som leder till påbyggnads-examen. Vid gemensam ansökan utnyttjas det antagningsregister som avses i lagen om nationella studie-, utbildnings- och examensregister (884/2017). Närmare bestämmelser om förrättandet av gemensam ansökan och om de förfaranden som då tillämpas utfärdas genom förordning av statsrådet.

38 §

Mottagande av studieplats

En sökande som har antagits som studerande ska inom den tid som anges i universitetets antagningsmeddelande meddela universitetet att studieplatsen tas emot. Om den sökande inte lämnar detta meddelande inom utsatt tid, går studieplatsen förlorad. I det register för ansökan till högskolorna som avses i 17 § i lagen om nationella studie-, utbildnings- och examensregister ska universitetet utan dröjsmål göra en anteckning om att studieplatsen har tagits emot.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Betänkande KuUB 12/2025 rd

8.

Lag

om ändring av 6 b och 6 c § i lagen om fritt bildningsarbete

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om fritt bildningsarbete (632/1998) 6 b § och 6 c § 4 mom., sådana de lyder, 6 b § i lag 479/2021 och 6 c § 4 mom. i lag 1212/2023, som följer:

6 b §

Omfattning och bedömning av utbildning som förs in i nationella informationsresursen inom undervisning och utbildning

När andra uppgifter om fritt bildningsarbete än uppgifter om utbildning som avses i 7 a kap. i denna lag eller i 5 § 2 mom. i läropliktslagen (1214/2020) förs in i den informationsresurs som avses i 2 kap. i lagen om nationella studie-, utbildnings- och examensregister (884/2017) ska utbildningens omfattning anges i studiepoäng och den ska beskrivas och bedömas kompetensbaserat. Utbildningens omfattning anges i studiepoäng så att en studerandes arbetsinsats på i genomsnitt 27 timmar motsvarar en studiepoäng. Vid bedömningen av den studerandes kunnande tillämpas bestämmelserna i 25 g § 4 mom. och 25 k § i denna lag. Kunnandet bedöms antingen med vitsordet godkänd eller med vitsordet underkänd eller med hjälp av en skala.

6 c §

Kompetensmärken inom fritt bildningsarbete

Uppgifter om avlagda kompetensmärken får föras in i den informationsresurs som avses i 2 kap. i lagen om nationella studie-, utbildnings- och examensregister.

Denna lag träder i kraft den 20 .

9.

Lag

om ändring av 7 a § i lagen om grundläggande konstundervisning

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om grundläggande konstundervisning (633/1998) 7 a §, sådan den lyder i lag 945/2022, som följer:

7 a §

Omfattning av utbildning som förs in i nationella informationsresursen inom undervisning och utbildning

När uppgifter om grundläggande konstundervisning förs in i informationsresursen enligt 2 kap. i lagen om nationella studie-, utbildnings- och examensregister (884/2017) ska utbildningens omfattning anges i studiepoäng. Utbildningens omfattning anges i studiepoäng så att en elevs arbetsinsats på i genomsnitt 27 timmar motsvarar en studiepoäng.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Betänkande KuUB 12/2025 rd

Helsingfors 9.12.2025

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Tuula Haatainen sd
vice ordförande Ari Koponen saf
medlem Sandra Bergqvist sv
medlem Pia Hiltunen sd
medlem Inka Hopsu gröna
medlem Laura Huhtasaari saf
medlem Hanna Kosonen cent
medlem Milla Lahdenperä saml
medlem Mia Laiho saml
medlem Pia Lohikoski vänst
medlem Sara Seppänen saf
medlem Markku Siponen cent
medlem Jaana Strandman saf
medlem Oskari Valtola saml
ersättare Johan Kvarnström sd (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Marja Lahtinen.